

AXBOROT TEXNOLOGIYALARINING YOSHLAR IJTIMOIIY FAOLLIGINI OSHIRISHDAGI O'RNI

Soyibjonova Dilnoza Shuhratbek qizi

Andijon davlat universiteti Tarix fakulteti ijtimoiy ish yo'nalishi talabasi

ANNOTATSIYA: Mazkur maqolada axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining yoshlar hayotidagi o'rni, ularning ijtimoiy faolligini oshirishdagi ahamiyati, raqamli platformalar orqali yoshlarning jamiyatdagi ishtirokini kuchaytirish masalalari yoritilgan. Shuningdek, ijtimoiy tarmoqlarning yoshlar dunyoqarashiga ta'siri, ularni fuqarolik pozitsiyasini shakllantirishdagi roli, axborot madaniyatini rivojlantirish yo'llari tahlil qilinadi. Tadqiqotda O'zbekiston sharoitida yoshlarni raqamli transformatsiya jarayonlariga jalb etishning ustuvor yo'nalishlari ko'rsatib o'tilgan.

ANNOTATION: This article highlights the role of information and communication technologies in the lives of young people, their importance in increasing social activity, and strengthening youth participation in society through digital platforms. It analyzes the impact of social networks on the worldview of young people, their role in shaping civic positions, and the ways of developing information culture. The study outlines the priorities of involving youth in digital transformation processes in Uzbekistan.

АННОТАЦИЯ: В данной статье рассматривается роль информационно-коммуникационных технологий в жизни молодежи, их значение в повышении социальной активности, а также вопросы укрепления участия молодежи в обществе через цифровые платформы. Анализируется влияние социальных сетей на мировоззрение молодежи, их роль в формировании гражданской позиции и пути развития информационной культуры. В исследовании показаны приоритетные направления вовлечения молодежи в процессы цифровой трансформации в Узбекистане.

KALIT SO'ZLAR: axborot texnologiyalari, yoshlar, ijtimoiy faollik, raqamli transformatsiya, internet, ijtimoiy tarmoqlar, axborot madaniyati, fuqarolik jamiyati, raqamli savodxonlik, innovatsiya, onlayn platformalar, media ta'lim.

KEYWORDS: information technologies, youth, social activity, digital transformation, internet, social networks, information culture, civil society, digital literacy, innovation, online platforms, media education.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: информационные технологии, молодежь, социальная активность, цифровая трансформация, интернет, социальные сети,

информационная культура, гражданское общество, цифровая грамотность, инновация, онлайн платформы, медиа образование.

KIRISH

Bugungi kunda axborot texnologiyalari inson faoliyatining barcha jabhalariga chuqur kirib bormoqda. Ayniqsa, yoshlar hayoti, ularning tafakkuri, dunyoqarashi va ijtimoiy faolligi shu jarayon bilan chambarchas bog'liqdir. O'zbekiston Respublikasida raqamli iqtisodiyot va axborot jamiyatini rivojlantirish davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri sifatida qaralmoqda. Yoshlar — bu jarayonlarning faol ishtirokchilari va eng muhim drayverlaridan biridir. Ularning axborot texnologiyalaridan samarali foydalanishi ijtimoiy faollikni oshirish, jamiyat hayotiga yanada chuqurroq kirib borish imkonini beradi. Shu bois, mazkur maqolada axborot texnologiyalarining yoshlar ijtimoiy faolligini oshirishdagi o'zni har tomonlama tahlil qilinadi.

ASOSIY QISM

Raqamli texnologiyalar taraqqiyoti yoshlarning hayot tarzini tubdan o'zgartirmoqda. Internet, ijtimoiy tarmoqlar, bloglar, mobil ilovalar va onlayn platformalar ularning asosiy kommunikatsiya vositasiga aylangan. Shu jarayonda yoshlar nafaqat axborot iste'molchisi, balki uni yaratuvchiga ham aylanmoqda. Bu esa ularning ijtimoiy faolligini oshiruvchi muhim omillardan biridir. Axborot texnologiyalari orqali yoshlar jamiyatdagi dolzarb muammolarni muhokama qilmoqda, turli tashabbuslarni ilgari surmoqda, jamoatchilik nazoratida faol ishtirok etmoqda. Raqamli texnologiyalar yoshlarning fuqarolik faolligini shakllantirishda ham muhim ahamiyat kasb etadi. Ular turli onlayn forumlar, ijtimoiy tarmoqlar, vebinarlar, elektron murojaatlar orqali o'z fikr-mulohazalarini bildirish, ijtimoiy loyihalarda qatnashish imkoniga ega bo'ldilar. Masalan, "Yoshlar daftari", "Yoshlar portali", "Yoshlar bilan muloqot" kabi elektron tizimlar yoshlarning ijtimoiy faolligini oshirishda muhim rol o'ynamoqda. Bundan tashqari, davlat tomonidan yoshlar uchun yaratilayotgan raqamli imkoniyatlar, xususan, "Raqamli O'zbekiston – 2030" strategiyasi, "Yoshlar siyosati to'g'risida"gi qonun, "IT-Park"lar faoliyati, startaplar uchun grantlar, onlayn ta'lim tizimining rivojlanishi kabi tashabbuslar yoshlarni yangi bilim va ko'nikmalar bilan qurollantirmoqda. Natijada, yoshlar innovatsion tafakkur, ijodkorlik va ijtimoiy mas'uliyat bilan harakat qilmoqda.

Axborot madaniyati ham yoshlar ijtimoiy faolligida alohida o'rin tutadi. Chunki axborot texnologiyalaridan to'g'ri, maqsadli va madaniyatli foydalanish yoshlarning ongli fuqarolik pozitsiyasini shakllantiradi. Internetdagi turli soxta ma'lumotlar, dezinformatsiyalar, g'oyaviy tahdidlar fonida yoshlarning media savodxonligini oshirish dolzarb vazifaga aylangan. Shu jihatdan, oliy ta'lim muassasalarida media madaniyatni rivojlantirish, axborot etikasi, raqamli xavfsizlik masalalariga e'tibor

qaratish muhimdir. Raqamli davrda yoshlarning ijtimoiy faolligini oshirishda blogerlik faoliyati, onlayn aksiyalar va virtual ijtimoiy loyihalarning ahamiyati ortib bormoqda. Masalan, “Green Uzbekistan”, “Digital Generation”, “Yoshlar ovozi” kabi internet tashabbuslari yoshlarni ekologiya, ta’lim, ijtimoiy adolat, ixtirochilik kabi yo‘nalishlarda faollikka undamoqda.

Biroq, axborot texnologiyalarining salbiy ta’sirlari ham mavjud. Ular orasida virtual qaramlik, ijtimoiy izolyatsiya, yolg‘on axborotlar ta’siriga berilish, manipulyatsiyaga uchrash xavfi mavjud. Shu sababli, davlat, ta’lim muassasalari va fuqarolik jamiyati institutlari yoshlar bilan ishlashda axborot madaniyatini oshirishga alohida e’tibor qaratishi zarur. Umuman olganda, axborot texnologiyalarining to‘g‘ri yo‘naltirilgan qo‘llanilishi yoshlarni zamonaviy dunyo talablariga mos, faol, tashabbuskor va mas’uliyatli fuqaro sifatida shakllantiradi.

XULOSA

Axborot texnologiyalari yoshlar ijtimoiy faolligini oshirishda kuchli ijtimoiy omilga aylanmoqda. Ular orqali yoshlar o‘z g‘oyalarini erkin ifoda etish, jamiyat hayotiga bevosita ta’sir ko‘rsatish, dolzarb masalalarda ovozini eshittirish imkoniga ega. Shu sababli, O‘zbekistonda yoshlarni raqamli platformalarda faol bo‘lishga rag‘batlantirish, ularni axborot savodxonligi va media madaniyatga o‘rgatish, davlat va jamiyatning raqamli hayotiga ularni to‘laqonli integratsiya qilish muhim strategik yo‘nalishlardan biri bo‘lib qolmoqda. Kelajakda yoshlar raqamli texnologiyalar yordamida mamlakat taraqqiyotining asosiy harakatlantiruvchi kuchiga aylanishi shubhasizdir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Karimov I.A. “Yuksak ma’naviyat – yengilmas kuch”. – Toshkent: Ma’naviyat, 2008.
2. Mirziyoyev Sh.M. “Yoshlar bizning kelajagimizdir”. – Toshkent: O‘zbekiston, 2019.
3. Qo‘shjonov M., Tursunov A. “Axborot texnologiyalari va yoshlar ijtimoiy faolligi”. – Toshkent: TDPU nashriyoti, 2021.
4. O‘zbekiston Respublikasi “Yoshlar siyosati to‘g‘risida”gi Qonuni, 2016 yil 14 sentyabr.
5. “Raqamli O‘zbekiston – 2030” strategiyasi. – Toshkent: 2020.
6. Qodirova S. “Yoshlar ijtimoiy faolligi va axborot texnologiyalari”. – Toshkent: Fan, 2022.